

2017-11-27

Justitiedepartementet

Polisenheten

Rådets möte för rättsliga och inrikes frågor (RIF) den 7–8 december 2017

Dagordningspunkt 11

Rubrik: Lagring av uppgifter
= Lägesrapport/riktlinjedebatt

Dokument: Det har ännu inte presenterats något dokument för behandlingen i rådet.

Tidigare dokument: -

Tidigare behandlad vid samråd med EU-nämnden: Den 24 mars och 2 juni 2017 lämnades information om den pågående diskussionen på EU-nivå efter den s.k. Tele2-domen.

Tidigare behandlad vid överläggning med eller information till riksdagsutskott: Den 23 mars och 1 juni 2017 lämnades information om den pågående diskussionen på EU-nivå efter den s.k. Tele2-domen.

Bakgrund

EU-domstolen ogiltigförklarade i april 2014 det s.k. datalagringsdirektivet. Syftet med direktivet var att harmonisera medlemsstaternas bestämmelser om skyldighet att lagra vissa uppgifter om elektronisk kommunikation för brottsbekämpande ändamål.

Det ogiltigförklarade direktivet genomfördes i svensk rätt genom ändringar i framför allt lagen om elektronisk kommunikation (LEK). Enligt den lagen är operatörerna skyldiga att lagra vissa uppgifter för att de ska kunna användas vid brottsbekämpning.

Skyldigheten att lagra data enligt de svenska bestämmelserna ifrågasattes efter EU-domstolens dom av Tele2 som upphörde att lagra uppgifter för brottsbekämpande ändamål. Post och Telestyrelsen beslutade därför att förelägga Tele2 att återuppta datalagringen, vilket Tele2 överklagade. Kammarrätten i Stockholm begärde då ett förhandsavgörande från EU-domstolen. EU-domstolens dom kom den 21 december 2016 (Tele2-domen). EU-domstolens slutsats var bl.a. att en generell och odifferentierad lagring av samtliga trafikuppgifter och lokaliseringssuppgifter avseende samtliga abonnenter och registrerade användare och samtliga elektroniska kommunikationsmedel inte är förenlig med EU-rätten. Domstolen gjorde även vissa uttalanden om förutsättningarna för de brottsbekämpande myndigheternas åtkomst till lagrade uppgifter samt om säkerheten för uppgifterna.

Kammarrätten avgjorde det svenska målet om datalagring i mars 2017. Kammarrätten konstaterar att det med hänsyn till EU-domstolens dom är klarlagt att de svenska reglerna om datalagring för brottsbekämpande syften står i strid med unionsrätten. Detta får enligt kammarrätten till följd att de svenska bestämmelserna inte kan tillämpas.

Utredningen om datalagring och EU har gjort en översyn av det svenska regelverket för att anpassa detta till EU-rätten såsom den uttolkats av EU-domstolen. Utredningen lämnade sitt betänkande den 11 oktober 2017, Datalagring – brottsbekämpning och integritet. Betänkandet remitteras till den 30 januari 2018.

Tele2-domen gäller i hela EU och en informell rådsarbetsgrupp har därför inrättats där diskussioner förs om hur domen bör uppfattas och hur en lagring av data skulle kunna utformas inom ramen för domen. Vid RIF-rådet ska en riktlinjedebatt hållas för att ge vägledning inför det fortsatta arbetet.

Rättslig grund och beslutsförfarande

Ej tillämpligt.

Svensk ståndpunkt

Sverige ska på EU-nivån aktivt verka för att frågan om datalagring får en tillsfredsställande lösning inom ramen för Tele2-domen.

Uppgifter från elektronisk kommunikation är av mycket stort värde för att kunna förebygga, förhindra, upptäcka, utreda och lagföra brott.

Sverige har även en folkrättslig skyldighet att upprätthålla en effektiv brottsbekämpning.

Samtidigt får rätten till privatliv och privat kommunikation inte inskränkas mer än vad som är strängt nödvändigt för att uppnå dessa syften. Det är därför viktigt att det finns en balans mellan dessa båda intressen i linje med vad EU-domstolen har uttalat att EU-rätten kräver.

Europaparlamentets inställning

Europaparlamentet (EP) har tagit upp frågor som är relevanta för frågan om lagring av data för brottsbekämpande ändamål inom ramen för två pågående lagstiftningsärenden om elektroniska kommunikationer.

I förhandlingar om den s.k. koden om elektronisk kommunikation har EP i en lagstiftningsresolution (A8-0318/2017) föreslagit tillägg om att lagring av data för brottsbekämpande ändamål inte får vara generell och odifferentierad.

I förhandlingar om förordningen om skydd för privatlivet och skydd för personuppgifter i elektroniska kommunikationer har EP i en lagstiftningsresolution (A8-0324/2017) föreslagit ändringar av det ursprungliga förslagets artikel 11 som innehåller ett undantag som möjliggör datalagring.

Förslaget

Ordföranden har ännu inte presenterat något underlag för den politiska diskussionen.

Gällande svenska regler och förslagets effekter på dessa

Se ovan under bakgrund för en sammanfattande beskrivning av vilka frågor om svenska regler som aktualiseras och vilka svenska regler som påverkas.

Ekonomiska konsekvenser

Ej tillämpligt.

Övrigt

-